

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Dity Řepkové, soudce Tomáše Langáška a soudce zpravodaje Jana Wintra o ústavní stížnosti **B. H.**, zastoupené Mgr. Petrem Ostrouchovem, advokátem se sídlem Voršílská 130/10, Praha, proti usnesení Nejvyššího soudu č. j. 24 Cdo 157/2026-129 ze dne 26. 1. 2026, usnesení Městského soudu v Praze č. j. 15 Co 206/2025-103 ze dne 6. 10. 2025 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 č. j. 32 D 428/2022-80 ze dne 7. 5. 2025, za účasti **Nejvyššího soudu, Městského soudu v Praze a Obvodního soudu pro Prahu 2** jako účastníků řízení a **A. I.**, zastoupené JUDr. Davidem Šmídem, advokátem se sídlem Olšanská 2643/1a, Praha, jako vedlejší účastnice řízení, **takto:**

- I. Usnesením Nejvyššího soudu č. j. 24 Cdo 157/2026-129 ze dne 26. 1. 2026 bylo porušeno právo stěžovatelky na přístup k soudu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod ve spojení s právem dědit podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Toto usnesení se proto ruší.**
- III. Ve zbytku se ústavní stížnost odmítá.**

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení podstaty věci

- 1. Ústavní soud se v tomto nálezu zabývá možností domáhat se dědického práva k majetkovým autorským právům a majetkovým právům výkonného umělce poté, co byla tato práva jako majetek nepatrné hodnoty vydána tomu, kdo vypravil zůstaviteli pohřeb, ačkoliv nebyla zkoumána hodnota těchto práv.
- 2. Stěžovatelka se v této situaci pokusila o dodatečné projednání dědictví poté, co byla majetková autorská práva náležející jejímu otci vydána vedlejší účastnici (bývalé manželce zemřelého) jako vypravitelce jeho pohřbu. S tímto postupem stěžovatelka neuspěla postupně u notáře, u odvolacího soudu a konečně ani u Nejvyššího soudu.
- 3. Ústavní soud dospěl k závěru, že stěžovatelka se v důsledku napadených rozhodnutí ocitla v situaci, v níž nemá možnost se tvrzeného dědického práva k majetkovým autorským právům domoci. Podle Ústavního soudu jde o důsledek několika zákonných procesních pravidel nebo jejich výkladu zastávaného obecnými soudy. Zaprvé stěžovatelka nevystupovala v pozůstalostním řízení, jehož výsledkem bylo usnesení o zastavení řízení a o vydání majetku nepatrné hodnoty vedlejší účastnici, a toto usnesení jí nebylo doručováno. Zadruhé hodnotu samotných majetkových autorských práv notář před jejich vydáním jako majetku nepatrné hodnoty nijak nezkoumal. Zatřetí Nejvyšší soud se proti tomuto postupu sice vymezil a v napadeném usnesení vyjasnil, že hodnota majetkových autorských práva se

má v pozůstalostním řízení náležitě ověřit, ale zároveň odmítl stěžovatelkou zvolenou cestu dodatečného projednání dědictví.

4. Tato spletná mozaika ovšem nesmí vést k tomu, že stěžovatelka zůstává bez možnosti domáhat se ústavně zaručeného práva dědit, tedy bez možnosti ústavně zaručené soudní ochrany. Konečný závěr o způsobu, jakým se stěžovatelka bude moci tvrzeného dědického práva domáhat, budou po nynějším nálezu muset najít obecné soudy.

II. Shrnutí pozůstalostního řízení a napadených rozhodnutí

5. Po smrti stěžovatelčina otce E. I. zahájil Obvodní soud pro Prahu 2 řízení o jeho pozůstalosti. K provedení úkonů pověřil **notáře Mgr. Nikolu Slavíka** jako soudního komisaře. Notář při předběžném šetření dne 14. 11. 2022 zjistil potenciální dědice (kromě stěžovatelky další tři děti zůstavitele) a majetek náležející do pozůstalosti. Mezi jiný majetek notář zařadil autorská práva po otci zůstavitele, E. I. starším. Notář se dále obrátil na kolektivní správce autorských práv s dotazem na druh a výši pohledávek zůstavitele, na umělecká díla, k nimž kolektivní správci evidují jako autora samotného zůstavitele, a na nároky zůstavitele na výplatu autorského honoráře, případně jejich výši.

6. **OSA** - Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o. s., notáři odpověděla, že zůstavitele zastupovala jako dědice 3/8 majetkových autorských práv po jeho otci a že ke dni úmrtí nenáležela zůstaviteli pohledávka z autorských odměn. Dále OSA „*pouze informativně*“ sdělila, že na kontě zůstavitele se aktuálně nacházely prostředky ve výši 244,28 Kč. OSA dodala, že podle ní se majetková autorská práva jakožto nepřevoditelná neoceňují a, nacházejí-li se v pozůstalosti, vylučují zastavení řízení o dědictví pro nepatrnost majetkové hodnoty, aniž by bylo soudem rozhodnuto o přechodu majetkových autorských práv výslovným určením osoby nabyvatele.

7. **Intergram**, nezávislá společnost výkonných umělců a výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů, z. s., notáři odpověděl, že zůstavitele zastupoval jako majitele práv souvisejících s právem autorským, konkrétně práv výkonného umělce. Ke dni úmrtí zůstavitele u Intergramu neměl konkrétní pohledávku ani závazek. Také Intergram dodal, že majetková práva autora a majetková práva výkonných umělců nelze – na rozdíl od jednotlivých dílčích pohledávek vzniklých z majetkových práv – v rámci řízení o pozůstalosti vydat vypraviteli pohřbu jako majetek nepatrné hodnoty.

8. **DILIA**, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s., notáři odpověděla, že zůstavitel byl nositelem majetkových autorských práv k dílu svého otce ve výši 3/8 a ke dni zůstavitele nebyl v DILIA deponován žádný autorský honorář, který by se měl stát – vedle majetkových autorských práv – předmětem dědického řízení. Také DILIA dodala, že majetková autorská práva, která jsou předmětem dědictví, jsou z důvodu jejich osobnostně právního základu neocenitelná.

9. Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl notářem jako pověřeným soudním komisařem usnesením č. j. 32 D 428/2022-42 ze dne 21. 12. 2022 tak, že majetek nepatrné hodnoty zemřelým zanechaný se vydává vedlejší účastníci, která se postarala o pohřeb, a řízení zastavil (**usnesení o zastavení řízení**). Součástí majetku nepatrné hodnoty byly mimo jiné: podíl 3/8 na majetkových autorských právech zůstavitele jako autora hudebních děl a zhudebněných textů, majetková autorská práva po zůstaviteli jako výkonném umělci a podíl 3/8 na majetkových autorských právech po otci zůstavitele jako autora hudby k divadelním hrám.

10. OSA se podáním z ledna 2023 obrátila na obvodní soud s návrhem na projednání dědictví v rozsahu majetkových autorských práv zůstavitele a na určení jejich nabyvatelů. Zopakovala, že podle ní jsou majetková autorská práva předmětem dědictví, nejsou ocenitelná a nelze u nich použít ustanovení o zastavení dědického řízení. Notář na toto podání OSA reagoval sdělením, že pro zahájení dodatečného řízení ohledně navrhovaného majetku existuje překážka věci rozhodnuté podle § 104 občanského soudního řádu. Zdůvodnil, že se s právním názorem OSA neztotožňuje. Práva jsou věcí, tedy i předmětem pozůstalosti, a mohou – v případě, že jsou dány podmínky pro zastavení řízení – přejít na vypravitele pohřbu „*stejně jako jakýkoliv jiný majetek zůstavitele, který je bez hodnoty, či který má nepatrnou hodnotu*“.

11. Stěžovatelka se na obvodní soud obrátila dne 26. 3. 2025 prostřednictvím advokátky. Ve svém podání požádala, aby jí bylo umožněno prostudovat dědický spis, neboť jí nikdy nebylo oznámeno, že probíhá jakékoliv dědické řízení. Nahlížení proběhlo dne 11. 4. 2025.

12. Následně stěžovatelka doručila obvodnímu soudu podání ze dne 25. 4. 2025, nazvané jako „**návrh na projednání dědictví**“, kterým žádala zahájení řádného dědického řízení s dědici. Usnesení o zastavení řízení označila za rozhodnutí, k němuž nelze přihlížet, protože je v rozporu s § 154 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních. Stěžovatelka také argumentovala, že podle autorského zákona nabývají autorská práva pouze dědicové a vedlejší účastnice dědičkou není. Dodala, že „*autorská práva nejsou bez hodnoty a soud ani nezkoval, jakou mají hodnotu*“.

13. O tomto návrhu rozhodl notář jako pověřený soudní komisař **napadeným usnesením obvodního soudu** tak, že řízení zastavil pro překážku věci rozhodnuté. Zdůvodnil, že stěžovatelkou uvedený majetek již byl v řízení o pozůstalosti řešen a bylo o něm rozhodnuto usnesením o zastavení řízení.

14. Stěžovatelka se proti tomuto rozhodnutí bránila odvoláním. Uvedla, že očekávala, že po smrti svého otce bude vyzvána, aby se účastnila dědického řízení. To se nestalo, proto později žádala o informaci o stavu dědického řízení. Stěžovatelka odkázala na § 192 zákona o zvláštních řízeních soudních s tím, že dodatečně projednat majetek lze i tehdy, bylo-li pozůstalostní řízení zastaveno. V původním dědickém řízení podle stěžovatelky nebyla aktiva řádně projednána, protože s nimi bylo naloženo v rozporu se zákonem. Zopakovala argumentaci, že podle autorského zákona nabývají autorská práva pouze dědicové, nemohla tak být vydána vedlejší účastnici jako vypravitelce pohřbu.

15. Městský soud však napadené usnesení obvodního soudu potvrdil (**napadené usnesení městského soudu**). Městský soud vycházel z toho, že usnesení o zastavení řízení podle § 154 zákona o zvláštních řízeních soudních představuje nabývací titul, kterým dochází ke změně vlastnického práva k majetku zůstavitele. Usnesení o zastavení řízení pak nezakládá překážku věci pravomocně rozhodnuté, zjistí-li se dodatečně, že zůstavitel nezanechal pouze tento majetek nepatrné hodnoty, nýbrž je zde též majetek další. Stěžovatelčin návrh městský soud nepovažoval za návrh na dodatečné projednání dědictví, protože v něm stěžovatelka netvrdila, že se objevil nový majetek. Ke stěžovatelčině námitce, že majetková autorská práva nepředstavují majetek nepatrné hodnoty, městský soud uvedl, že notář vycházel z obsahu sdělení kolektivních správců, kteří všichni uvedli, že zůstavitel neměl evidovanou žádnou pohledávku ani závazek. Notář neměl žádnou indicii, že by o majetková autorská práva byl na trhu zájem, nepřináší-li žádný výnos. Proto je jeho závěr o nepatrné ceně správný. Stěžovatelčinu argumentaci autorským zákonem k nabývání majetkových práv pouze dědici odmítl městský soud jako nepřipadnou.

16. Stěžovatelka v dovolání považovala rozhodnutí notáře a městského soudu za rozporná s § 153 a § 154 zákona o zvláštních řízeních soudních, s § 26 odst. 2 autorského zákona a s § 17 odst. 5 zákona o oceňování majetku. Zopakovala, že jí nikdy nebylo doručeno usnesení o zastavení řízení, nebylo s ní zacházeno jako s dědičkou a nebylo rozhodnuto o jejích právech na zdědění autorských práv. Za nesprávný označila stěžovatelka závěr městského soudu, že měla ocenit autorská práva už při podání návrhu na dodatečné projednání, i když se podle zákona tato práva neoceňují. Podle stěžovatelky nemůže obstát závěr městského soudu, že byla oprávněně zjištěna nepatrná cena autorských majetkových práv. Stěžovatelka dodala, že městský soud pominul obsah spisu a návrh na projednání dědictví podaný OSA, o kterém notář ani nerozhodl, ale vyřídil ho přípisem.

17. Nejvyšší soud stěžovatelčino dovolání odmítl podle § 243c odst. 1 občanského soudního řádu (**napadené usnesení Nejvyššího soudu**). Nejprve sice korigoval závěr městského soudu, že usnesení o zastavení řízení představovalo překážku věci rozhodnuté i vůči stěžovateli, jíž usnesení nebylo v souladu s právní úpravou doručováno a vůči níž nemůže být subjektivně závazné. Podstatné pro Nejvyšší soud ale bylo, že městský soud přiléhavě postavil své rozhodnutí na tom, že dodatečně lze podle § 192 zákona o zvláštních řízeních soudních projednat jen majetek dodatečně objevený a nikoliv takový, o jehož vydání již bylo dříve pravomocně rozhodnuto podle § 154 zákona o zvláštních řízeních soudních. Na podkladu stěžovatelčina dovolání nemohl Nejvyšší soud přezkoumat věcnou správnost usnesení o zastavení řízení a vydání nepatrného majetku vypravitelce pohřbu, která se stala nositelkou majetkových autorských práv. Řízení o dodatečném projednání pozůstalosti nepředstavuje žádnou zvláštní formu opravného prostředku proti dříve přijatému pravomocnému usnesení o zastavení řízení.

18. Nejvyšší soud současně – s ohledem na závěry napadeného usnesení obvodního soudu – označil za nesprávnou představu, že by autorská práva a práva výkonných umělců, výrobců zvukových a zvukově obrazových záznamů neměla žádnou majetkovou hodnotu, a neměla by se tak stát součástí aktiv pozůstalosti, či by neměla být alespoň oceňována. Tento (všeobecně sdílený závěr) je podle Nejvyššího soudu nesprávný především proto, že zákon o oceňování majetku pouze určuje, že pro účely tohoto zákona se majetková autorská práva neoceňují. Zákon o oceňování majetku se ale na pozůstalostní řízení a oceňování jmění zůstavitele nevztahuje a lze jej případně použít jen jako možný a právně nezávazný inspirační zdroj, zejména při vypracování odborného vyjádření nebo znaleckého posudku za účelem oceňování aktiv pozůstalosti. Podle Nejvyššího soudu je zřejmé, že autorské právo majetkovou hodnotu má (může mít). Bude tedy na soudním komisaři, aby v každém jednotlivém případě náležitě ověřil (dotazem na kolektivní správce, znaleckým posudkem či odborným vyjádřením), zda a jakou mají ona majetková autorská práva hodnotu. Stěžovatelka nepatrnost hodnoty podle Nejvyššího soudu v nynější věci nezpochybnila.

19. Taktéž Nejvyšší soud shrnul, že zákonodárce sice zapovídá převod majetkových autorských práv, avšak lze je dědit i vydat vypraviteli pohřbu; v případě jejich dědění jde o přechod práva a v případě jejich vydání jako nepatrného majetku vypraviteli pohřbu o neodvozené nabytí. To, že určité právo převést, podle Nejvyššího soudu neznamená, že je nelze – byť i s obtížemi – ocenit.

III. Ústavní stížnost

20. Stěžovatelka napadá všechna tři soudní rozhodnutí o jejím návrhu na dodatečné projednání pozůstalosti. Spatřuje v nich porušení čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 11 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

21. Podle stěžovatelky nebyly naplněny předpoklady pro vydání usnesení o zastavení řízení a vydání majetku zůstavitele vypravitele pohřbu. Majetek nebyl nepatrné hodnoty, ale stěžovatelka neměla možnost to v řízení prokázat, neboť v pozůstalostním řízení vůbec nevystupovala. Bylo jí odňato právo dědit po svém otci a uplatňovat svá práva v pozůstalostním řízení. Proti usnesení o zastavení řízení a vydání nepatrného majetku vypraviteli pohřbu zákon nepřipouští žádný řádný ani mimořádný opravný prostředek, stěžovatelka tak neměla k dispozici žádný prostředek, jak se domoci svých dědických práv či jak napadnout zjevně nezákonné rozhodnutí. Stěžovatelka z pozice nepominutelné dědičky nemá šanci na nápravu situace, kdy jiná osoba vypravuje pohřeb a majetek zůstavitele označí za majetek nepatrné hodnoty, načež notář jeho hodnotu nezkontroluje a soud pozůstalostní řízení zastaví. Taková zákonná úprava, respektive její interpretace Nejvyšším soudem, je v očích stěžovatelky v rozporu s ústavně zaručenými právy.

22. Soudy se podle stěžovatelky nedostatečně vypořádaly s možností dodatečného projednání v případě, že majetek sice formálně projednán byl, ale bez řádného posouzení byl označen za majetek nepatrné hodnoty, načež se později ukáže opak.

23. Hodnotu majetkových autorských práv podle stěžovatelky nelze zaměňovat s výší aktuálních pohledávek z autorských odměn. Majetková autorská práva mají reálnou a nikoli nepatrnou ekonomickou hodnotu. S tím nijak nesouvisí to, že v souvislosti s výkonem těchto práv kolektivní správci v době dotazu notáře neevidovali žádné nebo nepatrné odměny ve prospěch nositelů práv. Nejvyšší soud sice dovodil, že je povinností soudního komisaře ověřit hodnotu aktiv dědictví, současně ale klade stěžovatelce k tíži, že nenamítla nedostatek ocenění těchto aktiv, i když se neúčastnila pozůstalostního řízení.

24. Stěžovatelka dále zopakovala svou argumentaci, že autorská majetková práva mohou být předmětem pouze dědictví, nikoliv vydání vypraviteli pohřbu. Také v ústavní stížnosti namítla, že všechny soudy, zejména obvodní soud, pominuly návrh na projednání dědictví podaný kolektivním správcem (podání OSA z ledna 2023).

IV. Vyjádření účastníků a vedlejší účastnice a replika stěžovatelky

25. Ústavní soud si vyžádal vyjádření všech soudů a vedlejší účastnice (vypravitelky pohřbu zůstavitele a nabyvatelky majetkových autorských práv) a dal stěžovatelce možnost na ně reagovat.

26. **Obvodní soud** prostřednictvím notáře sdělil, že podání OSA z ledna 2023 nepominul, ale obratem OSA informoval o existenci překážky věci rozhodnuté; k jejímu navazujícímu dotazu sdělil, že podíl 3/8 majetkových autorských práv po zůstaviteli jako autorovi hudebních děl a zhudebněných textů byl vydán vypravitelce pohřbu. OSA v souladu s těmito informacemi následně jednala. Nad rámec závěrů napadených rozhodnutí notář shrnul, že problematika oceňování majetkových práv se stala předmětem hlubokých debat v rámci notářského stavu i různých autorskoprávních skupin a organizací, přičemž vývoj odborných názorů vyvrací téměř veškerou stěžovatelčinu argumentaci. Notář k tomu odkázal na několik odborných článků, připravovaný komentář k občanskému zákoníku a vybrané přednášky k tématu dědění a zkoumání otázek autorského práva.

27. **Městský soud** plně odkázal na obsah svého rozhodnutí s tím, že nemá, co by více dodal.

28. **Nejvyšší soud** navrhl ústavní stížnost odmítnout. Uvedl, že stěžovatelka se domáhala opětovného projednání týchž majetkových autorských práv. Dodatečné

projednání pozůstalosti podle § 192 zákona o zvláštních řízeních soudních předpokládá dodatečně objevené aktivum, neslouží k nápravě domnělých vad původního řízení ani přehodnocení dřívějšího závěru o hodnotě téhož majetku. Stěžovatelčin nesouhlas s touto interpretací a se skutkovými závěry o hodnotě autorských práv sám o sobě nezakládá ústavněprávní deficit napadeného usnesení Nejvyššího soudu. Nejvyšší soud v tomto řízení nemohl přezkoumat, natož zrušit usnesení o zastavení řízení a vydání nepatrného majetku vypravitelce pohřbu. Případné ústavněprávní kolize tohoto usnesení a nároků potenciálních dědiců nebylo s ohledem na obsah dovolání možné řešit.

29. Zákon nepočítá s tím, že je vypraviteli pohřbu vydán majetek, o němž se dodatečně ukáže, že jeho hodnota není nepatrná. Obdobná úskalí nastávají tehdy, je-li vypraviteli vydán majetek, který ve skutečnosti zůstaviteli nikdy nepatřil. Judikatura Nejvyššího soudu dosud neměla příležitost tuto otázku vyřešit. Ve starší judikatuře se sice objevují pasáže o možnosti projednat dodatečně majetek i tehdy, ukáže-li se, že majetek nebyl nepatrný z důvodu nesprávné informace soudu o jeho ceně, touto procesní situací se Nejvyšší soud v minulosti ale nikdy nezabýval a tyto pasáže proto představují pouze *obiter dictum*.

30. Zdůraznil, že stěžovatelka až do podání ústavní stížnosti netvrdila, že autorská práva nebo podíl na nich mají vyšší hodnotu nebo že byla nesprávně ohodnocena. Tím vytvořila situaci, že je předmětem přezkumu před Ústavním soudem otázka, která pro nedostatek jejích tvrzení nemohla být předmětem přezkumu žádného z obecných soudů. Kdyby stěžovatelka toto tvrzení přinesla do řízení včas (alespoň v odvolání), šlo by nepochybně o otázku dosud judikatorně neřešenou ve smyslu § 237 občanského soudního řádu. Nejvyšší soud by se jí musel zabývat a „*bud' by dovolatelce vyhověl a napadené rozhodnutí odvolacího soudu zrušil, nebo by se musel vypořádat s nabízející se ústavněprávní argumentací vztahující se ke kolizi dědického, popřípadě vlastnického práva dědice na straně jedné a konkurujícího vlastnického práva vypravitelce pohřbu na straně druhé, včetně případné možnosti navrhnout Ústavnímu soudu zrušení dotčené části právního předpisu. V případě zamítnutí dovolání by pak stěžovatelka měla možnost věc řádně předložit k posouzení Ústavnímu soudu*“.

31. Nejvyšší soud nijak nezpochybnil, že majetková autorská práva hodnotu mít mohou a jsou předmětem dědění. Současně s ohledem na nejednotnou praxi soudních komisařů považoval za potřebné výslovně zdůraznit, že soudní komisař má v jednotlivém případě hodnotu těchto práv náležitě ověřit. To však představuje doplnění obecného právního výkladu pro budoucí obdobné věci, nikoli důvod k prolomení právních následků dřívějšího pravomocného usnesení o zastavení řízení, a to bez ohledu na to, že vyšší hodnotu autorských práv stěžovatelka vůbec netvrdila.

32. **Vedlejší účastnice řízení** navrhla ústavní stížnost odmítnout jako zjevně neopodstatněnou, případně zamítnout jako nedůvodnou. Odmítla, že by činila jakékoliv kroky k zatajení autorských práv, naopak veškerý jí známý majetek při předběžném šetření uvedla, stejně jako označila všechny děti zůstavitele. Stížnostní tvrzení o neprojednání autorských práv nelze přičítat vedlejší účastnici. Ztotožnila se s důvody napadených rozhodnutí. Vedlejší účastnice upozornila, že při úvaze o případném kasačním zásahu nemůže Ústavní soud vycházet pouze z tvrzeného porušení práv stěžovatelky, nýbrž musí zohlednit i to, zda by zrušením napadených rozhodnutí nezasáhl do jejích vlastních práv.

33. **Stěžovatelka** v replice setrvala na ústavní stížnosti a zopakovala její důvody s tím, že vyjádření Nejvyššího soudu dále zvýrazňuje ústavněprávní problém, který je podstatou projednávané věci. Tou je začarovaný procesní kruh, v němž není k dispozici žádný efektivní prostředek ochrany jejího tvrzeného majetkového (dědického) práva. Relativizaci vlastní starší judikatury ze strany Nejvyššího soudu stěžovatelka považuje za potvrzení chybějícího předvídatelného procesního řešení této situace. Nesouhlasí s tím, že by do podání ústavní

stížnosti nezpochybnila správnost závěru o nepatrné hodnotě majetkových autorských práv. K vyjádření vedlejší účastnice stěžovatelka uvedla, že zásah do svých práv nepřičítá jí, ale orgánům veřejné moci. Po Ústavním soudu navíc nechce, aby rozhodl, komu práva náležejí, ale domáhá se přístupu k soudnímu řízení, v němž bude její tvrzené dědické právo možné projednat. V tomto řízení může být relevantní i ochrana dobré víry vedlejší účastnice, nemůže však ospravedlnit úplné odepření přístupu stěžovatelky k soudní ochraně.

V. Posouzení ústavní stížnosti

34. Všechny procesní předpoklady k projednání ústavní stížnosti jsou splněny. Ústavní stížnost je **zčásti důvodná**. Ústavní soud z níže uvedených důvodů přistoupil ke zrušení napadeného usnesení Nejvyššího soudu. Naopak v části směřující proti usnesením obvodního a městského soudu už ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Dospěl totiž k závěru, že cestu k výkladu procesních pravidel uzavřel stěžovatelce Nejvyšší soud, když odmítl její dovolání jako nepřípustné. Napadené usnesení stojí totiž na dvou nosných důvodech, které ale společně neobstojí, jak Ústavní soud dále vysvětlí.

V.1. Stěžovatelka se ochrany svého tvrzeného dědického práva nemůže domáhat žádným výslovně zákonem stanoveným způsobem

35. Stěžovatelka se domáhá svého ústavně zaručeného práva na soudní ochranu svého jiného ústavně zaručeného práva, konkrétně práva dědit. Ochrana dědického práva je součástí ochrany vlastnického práva a jako taková je výslovně garantována v poslední větě čl. 11 odst. 1 Listiny. Stát má přitom povinnost zajistit nejen hmotněprávní úpravu dědění v souladu se základními ústavními principy, ale také procesní možnost efektivně se svých dědických práv domáhat (Tomoszek, M., Vomáčka, V. In: Husseini, F., Bartoň, M., Kokeš, M., Kopa, M. a kol. Listina základních práv a svobod. Praha: C. H. Beck, 2021, marg. č. 32, *komentář k čl. 11*).

36. Právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny pak garantuje každému jednotlivci možnost domáhat se stanoveným postupem ochrany svých práv před nezávislým a nestranným soudem. Tento postup k ochraně práv jednotlivce je podle čl. 36 odst. 4 Listiny upraven v zákonných procesních předpisech, které stanoví, jakými konkrétními způsoby a procesními instituty lze právo na soudní a jinou právní ochranu realizovat. Dodrželi-li jednotlivcem zákonodárcem stanovený postup a soud přesto odmítne o jeho právu rozhodnout, je porušeno jeho právo na soudní ochranu, resp. právo na přístup k soudu jako jeho součást (srov. např. nálezy sp. zn. IV. ÚS 1391/26, bod 17; I. ÚS 818/24, bod 89; I. ÚS 1585/23, bod 15). Zákonná úprava přitom musí šetřit podstatu a smysl práva na soudní ochranu a v tom smyslu je třeba ji vykládat. Bez účinných procesních prostředků je totiž účinná ochrana všech dalších práv, včetně práv ústavně zaručených (zde práva dědického), pouze iluzorní. Účinné uplatňování práva na soudní ochranu je nemyslitelné bez vlastního přístupu k soudu (srov. přiměřeně nálezy sp. zn. I. ÚS 3241/24, bod 38).

37. Jinými slovy, aby mohlo být soudní ochraně učiněno zadost, musí existovat cesty, které přístup k soudu a příležitost účinně hájit svá jiná základní práva vůbec umožňují. Přestože jde o základní právo, způsob jeho realizace pořád tkví ve výkladu podústavního práva, k němuž jsou především povolány obecné soudy v čele s Nejvyšším soudem. Základní práva a svobody jsou přitom pod ochranou celé soudní moci (čl. 4 Ústavy).

38. Stěžovatelka tvrdí, že právě v takové situaci se ocitla: domnívá se, že jí svědčí dědické právo k majetkovým autorským právům po jejím otci, avšak neměla žádnou možnost se tohoto svého práva účinně domáhat. Nejvyšší soud ostatně ve svém vyjádření připustil, že

jde o významnou otázku, která si zasluhuje jeho pozornost. Ústavní soud s touto hlavní stížností námitkou souhlasí, a naopak se neztotožňuje s tím, jak Nejvyšší soud naložil se stěžovatelčím dovoláním.

39. Z rekapitulace pozůstalostního řízení a řízení předcházejícího podání ústavní stížnosti plyne, že pozůstalost po otci stěžovatelky byla projednána pouze v rámci předběžného šetření (§ 139 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních). V této fázi notář v pozici soudního komisaře neshledal jiný majetek než majetek bez hodnoty nebo jen nepatrné hodnoty, proto jej usnesením o zastavení řízení vydal vedlejší účastníci jako vypravitele pohřbu (§ 154 zákona o zvláštních řízeních soudních). Tím bylo řízení o pozůstalosti skončeno (§ 155 zákona o zvláštních řízeních soudních). V této fázi stěžovatelka jako potenciální dědička zůstavitele nevystupovala, nebylo jí tedy usnesení o zastavení řízení doručováno, navíc proti usnesení o zastavení řízení podle zákona není možné podat odvolání [§ 164 odst. 1 *a contrario*, § 129 písm. e) zákona o zvláštních řízeních soudních]. Konečně se stěžovatelka o tom, že standardní řízení o pozůstalosti nebude vůbec zahájeno, dozvěděla až po více než dvou letech na základě vlastní iniciativy.

40. To, že dle platné právní úpravy proti usnesení o zastavení řízení neexistuje řádný ani mimořádný opravný prostředek a že se pozůstalostního řízení stěžovatelka neúčastnila, uznal v napadeném usnesení i Nejvyšší soud. Současně se vymezil proti tomu, že by absenci takového opravného prostředku mohlo nahradit dodatečné projednání pozůstalosti podle § 192 zákona o zvláštních řízeních soudních (body 10 až 12 jeho usnesení).

41. Podle tohoto ustanovení platí: „*Objeví-li se po právní moci rozhodnutí, jímž bylo řízení o pozůstalosti zastaveno (§ 153 a 154), majetek, který tvoří aktivum pozůstalosti, popřípadě též pasivum pozůstalosti, soud projedná dědictví. Dědictví však nebude projednáno, objeví-li se pouze pasivum pozůstalosti.*“ Všechna tři napadená rozhodnutí stojí na tom, že dodatečné projednání pozůstalosti míří striktně jen na nově objevený majetek, o němž se v době vydání majetku nepatrné hodnoty vypraviteli pohřbu nevědělo. Podle napadených rozhodnutí se nelze domáhat přehodnocení majetku, který byl v rámci předběžného šetření nesprávně oceněn. Nejvyšší soud však ve své dřívější judikatuře opakovaně uváděl (zdůrazněno Ústavním soudem): „*Ukáže-li se po právní moci usnesení o zastavení dědictvého (pozůstalostního) řízení, že zůstavitel zanechal majetek nikoliv nepatrný (např. proto, že soud byl nesprávně informován o ceně majetku) nebo že zanechal další (dosud neznámý) majetek, je třeba zůstavitelův majetek projednat v řízení o dědictví (pozůstalosti)*“ (rozsudky sp. zn. 21 Cdo 3264/2009 ze dne 9. 12. 2011, 21 Cdo 1346/2016 ze dne 30. 3. 2017, 24 Cdo 2299/2022 ze dne 12. 10. 2022 nebo usnesení sp. zn. 24 Cdo 149/2023 ze dne 27. 4. 2023).

42. Ústavní soud uznává argumentaci Nejvyššího soudu z jeho vyjádření k ústavní stížnosti, že tato zmínka se v odkazovaných rozhodnutích objevovala pouze nad rámec jejich nosných důvodů a že se touto procesní situací dosud neměl příležitost zabývat. Na rozdíl od něj ale Ústavní soud považuje nynější věc právě za onu „hozenou rukavici“, jak bude vysvětleno dále. Přitom tuto minimálně do roku 2023 opakovanou zmínku nelze nyní klást k tíži stěžovatelky. Stěžovatelka stála před třemi základními variantami: vedle již zmíněné možnosti podat objektivně nepřipustné odvolání proti původnímu usnesení o zastavení řízení mohla buď žalovat vedlejší účastníci, nebo navrhnout dodatečné projednání pozůstalosti. Možnost žaloby sice odborná literatura dovozuje z § 189 odst. 2 zákona o zvláštních řízeních soudních (Pirk. T. Zákon o zvláštních řízeních soudních. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, str. 437, *komentář k § 189*), podle něhož rozhodnutí o pozůstalosti nebrání tomu, kdo v době jeho vydání nebyl účastníkem jako dědic, aby se svého práva k pozůstalosti domáhal reivindikační žalobou ve sporném civilním řízení. Této cestě však opět klade překážky výklad Nejvyššího soudu, podle kterého sice nemusí být

v pozůstalostním řízení projednán veškerý majetek a lze se ho domáhat ve sporném civilním řízení, smyslem pozůstalostního řízení však zůstává určit okruh dědiců (např. rozsudky sp. zn. 24 Cdo 2900/2025 ze dne 29. 12. 2025, bod 32; 24 Cdo 2655/2025 ze dne 30. 12. 2025, bod 29). Stěžovatelka nebyla nikdy uznána jako dědička svého otce, protože pozůstalostní řízení se okruhem dědiců nezabývalo, když skončilo usnesením o zastavení řízení a vydání majetku nepatrné hodnoty vedlejší účastníci. Žalobu tak stěžovatelka nemohla opřít o postavení dědičky. Vedle toho podle Nejvyššího soudu nesvědčí stěžovatelce vlastnické právo, které by mohla eventuálně žalobou bránit, neboť vedlejší účastnice nabyla vlastnictví k pozůstalosti originárně právní mocí usnesení o zastavení řízení a vydání nepatrného majetku (viz body 11 a 12 napadeného usnesení).

43. Ve světle takto omezených, resp. žádných účinných prostředků soudní ochrany stěžovatelka zkusila jedinou možnou cestu, kterou *a priori* Nejvyšší soud nevylučoval, a naopak ji opětovně zmiňoval ve své rozhodovací praxi jako přípustnou. Přesto se od Nejvyššího soudu dozvěděla, že jí zvolená cesta k cíli nevede, aniž by se jí nabízela jiná možnost efektivní soudní ochrany. Pokud podle Nejvyššího soudu jiný prostředek efektivní soudní ochrany stěžovatelce procesní předpisy skutečně nenabízejí, měl Nejvyšší soud vyložit § 192 zákona o zvláštních řízeních šířeji tak, jak dříve ve své judikatuře naznačoval. Pokud by ale podle Nejvyššího soudu existoval nějaký jiný prostředek efektivní soudní ochrany pro osoby v obdobné situaci jako stěžovatelka, měl Nejvyšší soud vysvětlit, zda jej stěžovatelka měla k dispozici. Ve spojení s druhým nosným důvodem napadeného usnesení tedy tento důvod odmítnutí stěžovatelčina dovolání pro nepřípustnost neobstojí.

V.2. Stěžovatelka v řízení namítala, že hodnota majetkových autorských práv nebyla řádně zjištěna

44. Nejvyšší soud své rozhodnutí vystavěl i na tom, že stěžovatelka netvrdila špatné ocenění hodnoty majetkových autorských práv a pokud by tak učinila, musel by se jejím tvrzením některý z obecných soudů i na podkladu návrhu na dodatečné projednání pozůstalosti zabývat. Otázka, zda se hodnota majetkových autorských práv v pozůstalostním řízení zkoumá, nebo nezkoumá, a jaké to má dopady do pozůstalostního řízení, byla sporná nejen mezi soudy v nyní projednávané věci, ale také v autorskoprávní komunitě. To plyne jak z podání kolektivních správců v rámci pozůstalostního řízení, tak z vyjádření notáře a jím odkazované literatury, i z vyjádření Nejvyššího soudu. Ústavní soud také nesouhlasí s tím, že by stěžovatelka poprvé tvrdila nesprávné ocenění až v ústavní stížnosti.

45. Ústavní soud vítá, že Nejvyšší soud postavil najisto, že majetková autorská práva hodnotu mají a mít mohou a je třeba jejímu zjišťování věnovat v pozůstalostním řízení náležitou pozornost, a tedy odstranil výše popsanou dosavadní nejistotu komunitě jednoznačným stanoviskem. Tímto směrem ale Nejvyšší soud vykročil relativně nedávno. V napadeném usnesení Nejvyšší soud odkazuje na své dřívější usnesení sp. zn. 24 Cdo 3263/2023 ze dne 14. 11. 2023. Stěžovatelce tedy Nejvyšší soud sice dal zapravdu, ale pominul přitom, že tento jeho nový názor nemohl vzít notář v potaz v době svého rozhodování o vydání majetku nepatrné hodnoty napadeným usnesením o zastavení řízení (v prosinci 2022). Nejvyšší soud se tak zastal budoucích potenciálních dědiců, avšak na stěžovatelku tento jeho závěr neměl žádný dopad.

46. Ze stejného důvodu nelze stěžovatelce vytýkat, že nedostatečně tvrdila nesprávné ocenění majetkových autorských práv. Stěžovatelka už ve svém návrhu na projednání dědictví uvedla, že „*autorská práva nejsou bez hodnoty a soud ani nezkoumal, jakou mají hodnotu*“. Notář v usnesení o zastavení řízení skutečně u všech tří položek majetkových autorských práv uvedl „*neoceňuje se*“. V napadeném usnesení obvodního soudu se touto argumentací notář vůbec nezabýval, protože stěžovatelčin návrh odmítl pro překážku věci rozhodnuté. Stěžovatelka se následně v dovolání bránila proti závěru městského soudu, že notář dospěl

k nesprávnému závěru o nepatrné ceně majetkových autorských práv. K takovému závěru však notář, jak právě zaznělo, nedospěl. Notář v usnesení o zastavení řízení nic neoceníl a úvahu o hodnotě majetkových práv odvozené od aktuálních pohledávek z těchto práv neprovedl. Notář postavil své rozhodnutí čistě na tom, že o konkrétním majetku již bylo rozhodnuto. Stěžovatelka tedy v mezích nosných důvodů všech rozhodnutí v této věci nesprávně zjištěnou hodnotu tvrdila.

47. Není ani bez významu, že – jak trefně upozornila i stěžovatelka v ústavní stížnosti – předmětem dědického práva jsou jak majetková autorská práva ve své absolutní právní povaze, tak pohledávky z těchto majetkových autorských práv jako jejich relativizace, případně také věci, jejichž prostřednictvím jsou předměty autorského práva hmotně zachyceny (Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 346-347, marg. č. 30, *komentář k § 26*). Mezi těmito předměty dědického práva je nutné přitom rozlišovat. Ústavní soud v této souvislosti podotýká, že z vyžádaného dědického spisu není patrné, že by předmětem usnesení o zastavení řízení byla pohledávka za OSA ve výši 244,28 Kč.

V.3. Shrnutí a další argumenty stěžovatelky

48. Nejvyšší soud se bude muset v dalším řízení vypořádat s kolizí tvrzeného dědického práva stěžovatelky a vlastnického práva vedlejší účastnice, v jejíž prospěch zní usnesení o zastavení řízení a vydání nepatrného majetku zůstavitele. Ústavní soud nijak nepředjímá, jak tuto kolizi Nejvyšší soud vyřeší a jakou roli v jeho posouzení bude hrát povaha tohoto rozhodnutí, resp. povaha nabytí vlastnického práva na jeho základě (jeho pojetí jako originárního neodvozeného nabytí vlastnického práva může vyvolávat další otázky).

49. Stěžovatelka vznesla také argumentaci, že majetková autorská práva nemohou být vydána jako majetek nepatrné hodnoty vypraviteli pohřbu už jen proto, že jsou předmětem dědictví podle § 26 odst. 2 autorského zákona, takže se na ně uplatní část věty za středníkem § 154 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních. Toto ustanovení vylučuje vydání takového majetku zůstavitele, o němž zákon stanoví, že k němu nabývají vlastnické právo jiné osoby. Ústavní soud vnímá, že i v tomto se argument stěžovatelky prolínal s právním názorem některých kolektivních správců. Aniž by k tomuto stěžovatelčinu argumentu v rovině podústavního práva nyní Ústavní soud musel zaujímat konečné stanovisko, lze odkázat na odůvodnění napadených rozhodnutí, z něhož je zřejmé, že zmíněné ustanovení míří na jiné situace a jiný druh majetku. Naopak zmínka o majetkových autorských právech jako předmětu dědictví následuje v autorském zákoně po vyloučení jejich převoditelnosti samotným autorem (§ 26 odst. 1) a po stanovení nepřevoditelnosti a zániku osobnostních autorských práv smrtí autora (§ 11 odst. 4).

50. Na podstatě problému řešeného tímto nálezem to ale nic nemění: stěžovatelka se práva dědit sice ani podle Ústavního soudu nemohla úspěšně domáhat s tímto argumentem. Jak Ústavní soud shrnul výše, vznesla ale argumenty jiné, které Nejvyšší soud nevzal adekvátně v potaz. Tím porušil stěžovatelčino právo na soudní ochranu zaručené čl. 36 odst. 1 Listiny, konkrétně přístup k soudní ochraně dědického práva podle čl. 11 odst. 1 Listiny. Stěžovatelka v důsledku napadeného usnesení Nejvyššího soudu a jeho výkladu zůstala bez efektivní soudní ochrany svého základního práva.

51. Ústavní soud dodává, že tvrzeným opomenutím návrhu OSA na dodatečné projednání pozůstalosti se nezabýval. Jednak to nebylo podstatné pro posouzení, zda byla porušena ústavně zaručená práva stěžovatelky. Jednak tento postup stěžovatelka výslovně nenapadla a neidentifikovala ho jako tvrzené porušení svých ústavně zaručených práv.

VI. Závěr

61. Ústavní soud shrnuje, že stěžovatelka se v důsledku napadených rozhodnutí ocitla v situaci, v níž nemá možnost se svého tvrzeného dědického práva k majetkovým autorským právům domoci. Jde o důsledek několika zákonných procesních pravidel a jejich výkladu zastávaného obecnými soudy. Nejvyšší soud proto bude muset po nynějším nálezu nalézt účinnou cestu k efektivní soudní ochraně tak, aby stěžovatelka mohla v soudním řízení tvrdit hodnotu majetkových autorských práv a mohla se účinně domáhat svého tvrzeného dědického práva. Zda půjde o dříve naznačovaný extenzivní výklad § 192 zákona o zvláštních řízeních soudních, a stěžovatelka tak zvolila správnou cestu dodatečného projednání pozůstalosti, nebo najde pro tyto situace i pro stěžovatelku samotnou Nejvyšší soud jiný vhodný způsob, zůstává na posouzení Nejvyššího soudu. Ústavní soud nevylučuje, že na konci (ať už jakkoliv procesně zarámovaného) řízení bude závěr o nepatrné hodnotě majetkových autorských práv, která tak zůstanou po právu vydána vedlejší účastnici. Podstatné ale je, aby takový procesní postup stěžovatelka mohla vůbec využít a hodnota majetkových autorských práv mohla být na základě jejich tvrzení zkoumána i přes prvotní nesprávný závěr o jejich neocenění.

62. Ústavní soud tedy uzavírá, že vyhověl ústavní stížnosti stěžovatelky a napadené usnesení Nejvyššího soudu zrušil podle § 82 odst. 2 písm. a) a § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Ve zbytku ústavní stížnost odmítl jako zjevně neopodstatněnou podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Ústavní soud takto rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť měl za to, že od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 21. října 2026

Dita Řepková
předsedkyně senátu